NR 8/456
SIERPIEŃ 2025

ISSN 1509-7994

Solidarność Zagłębia Miedziowego

PISMO ZARZĄDU REGIONU ZAGŁĘBIE MIEDZIOWE NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

ROCZNICA POWSTANIA NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” ORAZ ZBRODNI LUBIŃSKIEJ

31 sierpnia, to data szczególna dla ludzi, którzy w swych sercach pielęgnują wartości patriotyczne i wolnościowe, jak również kultywują ideały „Solidarności”.

W tym roku obchodzimy 45. rocznicę powstania NSZZ „Solidarność” oraz 43. rocznicę „Zbrodni Lubińskiej”, kiedy z rąk komunistycznych oprawców zginęło trzech robotników – Michał Adamowicz, Mieczysław Poźniak i Andrzej Trajkowski – uczestniczących w pokojowej manifestacji na ulicach Lubina, a wielu zostało rannych.

Te pamiętne dla mieszkańców Zagłębia Miedziowego, radosne, jak i to tragiczne wydarzenie 31 sierpnia, uczcijmy poprzez uczestnictwo we Mszy Świętej i uroczystościach.

W imieniu Zarządu Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność” zapraszam do wzięcia udziału w obchodach rocznicowych.

Bartosz Budziak
Przewodniczący Zarządu Regionu
Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność”

PROGRAM UROCZYSTOŚCI

29 sierpnia (piątek)

9:00 - w Legnicy zostaną złożone kwiaty pod pomnikiem Jana Pawła II w podziękowaniu Ojcu Świętemu za zmiany, jakie za jego sprawą zaszły w Polsce po roku 1980. Zapraszamy przedstawicieli organizacji na godz. 8:45 do siedziby Regionu.

31 sierpnia (niedziela)

12:00 - przedstawiciele Miasta Lubina, Starostwa Lubińskiego oraz NSZZ „Solidarność” na cmentarzu w Lubinie złożą kwiaty na grobach pomordowanych.

13:00 - w lubińskim kościele pw. Matki Bożej Częstochowskiej rozpocznie się Msza święta.

14:00 - po Mszy św. przemarsz pod pomnik Pamięci Ofiar Lubina ’82, gdzie uroczystości będą kontynuowane.

7 września (niedziela)

10:00 - w Orzeszkowie zostanie odprawiona Msza święta oraz złożone kwiaty na grobie śp. Mieczysława Poźniaka.

Solidarność z Chocianowa wspiera młodych strażaków

Organizacja Zakładowa NSZZ „Solidarność” działająca przy ZUKiTP Sp. z o.o. w Chocianowie przeznaczyła środki finansowe na wsparcie Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych na terenie Gminy Chocianów.

Jak podkreślają związkowcy, zaangażowanie w lokalne inicjatywy społeczne wzmacnia zaufanie i solidarność wśród mieszkańców oraz jednoczy ich wokół ważnych, wspólnych celów. Wspieranie rozwoju aktywności kulturalnej i fizycznej to jedna z kluczowych misji Solidarności w ZUKiTP w Chocianowie.

Głos w sprawie podatku od kopalin – kluczowe postulaty KSGRM NSZZ „Solidarność”

Krajowa Sekcja Górnictwa Rud Miedzi NSZZ „Solidarność” przygotowała opinię dotyczącą projektu zmian w ustawie o podatku od wydobycia niektórych kopalin (nr UD241). W dokumencie zawarto trzy kluczowe propozycje zmian, które mają na celu ochronę interesów KGHM Polska Miedź S.A., zapewnienie bezpieczeństwa inwestycyjnego Spółki oraz zachowanie konkurencyjności na globalnym rynku.

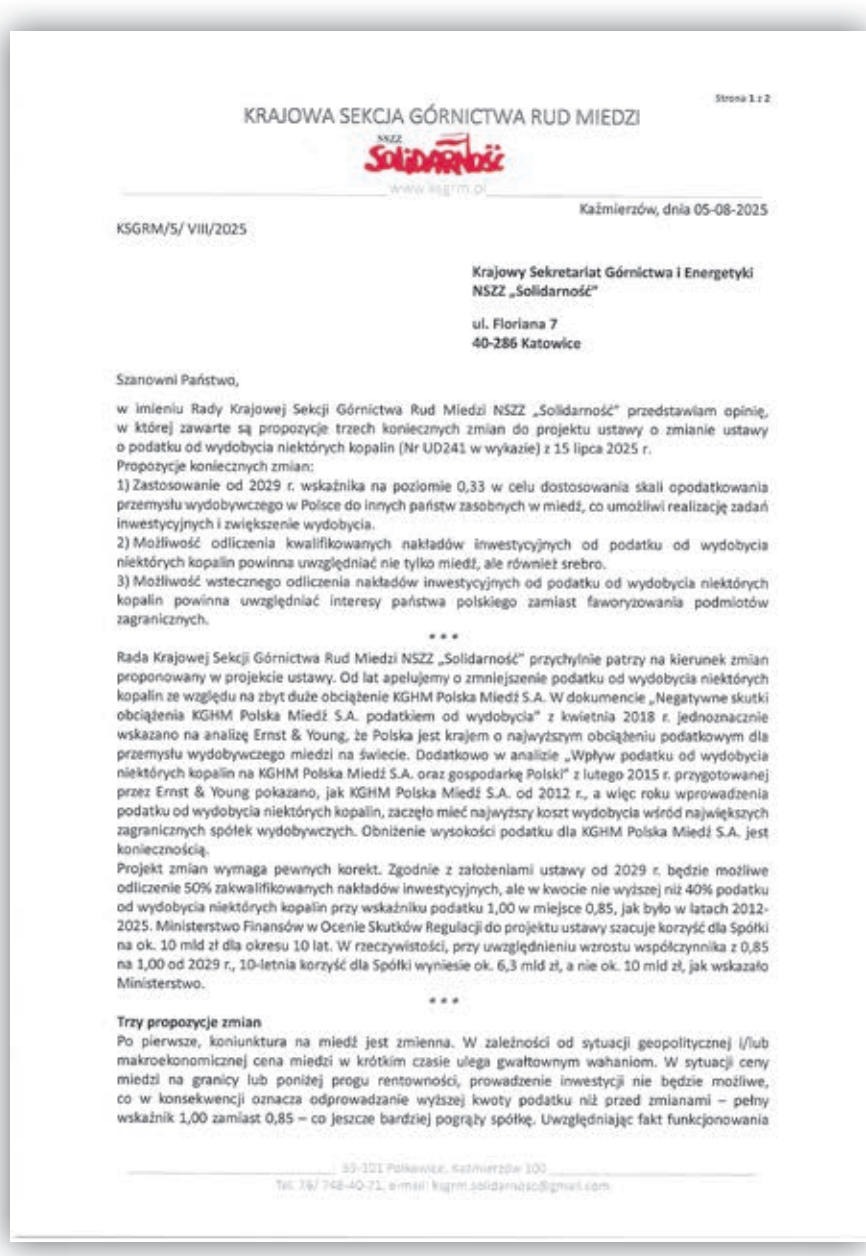

Strona 1 z 2

KRAJOWA SEKCJA GÓRNICTWA RUD MIEDZI

NSZZ Solidarność

www.ksgrm.pl

Kaźmierzów, dnia 05-08-2025

KSGRM/5/ VIII/2025

Krajowy Sekretariat Górnictwa i Energetyki
NSZZ „Solidarność”

ul. Floriana 7
40-286 Katowice

Szanowni Państwo,

w imieniu Rady Krajowej Sekcji Górnictwa Rud Miedzi NSZZ „Solidarność” przedstawiam opinię, w której zawarte są propozycje trzech koniecznych zmian do projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku od wydobycia niektórych kopalin (Nr UD241 w wykazie) z 15 lipca 2025 r.

Propozycje koniecznych zmian:

1) Zastosowanie od 2029 r. wskaźnika na poziomie 0,33 w celu dostosowania skali opodatkowania przemysłu wydobywczego w Polsce do innych państw zasobnych w miedź, co umożliwi realizację zadań inwestycyjnych i zwiększenie wydobycia.

2) Możliwość odliczenia kwalifikowanych nakładów inwestycyjnych od podatku od wydobycia niektórych kopalin powinna uwzględniać nie tylko miedź, ale również srebro.

3) Możliwość wstecznego odliczenia nakładów inwestycyjnych od podatku od wydobycia niektórych kopalin powinna uwzględniać interesy państwa polskiego zamiast faworyzowania podmiotów zagranicznych.

* * *

Rada Krajowej Sekcji Górnictwa Rud Miedzi NSZZ „Solidarność” przychylnie patrzy na kierunek zmian proponowany w projekcie ustawy. Od lat apelujemy o zmniejszenie podatku od wydobycia niektórych kopalin ze względu na zbyt duże obciążenie KGHM Polska Miedź S.A. W dokumencie „Negatywne skutki obciążenia KGHM Polska Miedź S.A. podatkiem od wydobycia” z kwietnia 2018 r. jednoznacznie wskazano na analizę Ernst & Young, że Polska jest krajem o najwyższym obciążeniu podatkowym dla przemysłu wydobywczego miedzi na świecie. Dodatkowo w analizie „Wpływ podatku od wydobycia niektórych kopalin na KGHM Polska Miedź S.A. oraz gospodarkę Polski” z lutego 2015 r. przygotowanej przez Ernst & Young pokazano, jak KGHM Polska Miedź S.A. od 2012 r., a więc roku wprowadzenia podatku od wydobycia niektórych kopalin, zaczęło mieć najwyższy koszt wydobycia wśród największych zagranicznych spółek wydobywczych. Obniżenie wysokości podatku dla KGHM Polska Miedź S.A. jest koniecznością.

Projekt zmian wymaga pewnych korekt. Zgodnie z założeniami ustawy od 2029 r. będzie możliwe odliczenie 50% zakwalifikowanych nakładów inwestycyjnych, ale w kwocie nie wyższej niż 40% podatku od wydobycia niektórych kopalin przy wskaźniku podatku 1,00 w miejsce 0,85, jak było w latach 2012-2025. Ministerstwo Finansów w Ocenie Skutków Regulacji do projektu ustawy szacuje korzyść dla Spółki na ok. 10 mld zł dla okresu 10 lat. W rzeczywistości, przy uwzględnieniu wzrostu współczynnika z 0,85 na 1,00 od 2029 r., 10-letnia korzyść dla Spółki wyniesie ok. 6,3 mld zł, a nie ok. 10 mld zł, jak wskazało Ministerstwo.

* * *

Trzy propozycje zmian

Po pierwsze, koniunktura na miedź jest zmienna. W zależności od sytuacji geopolitycznej i/lub makroekonomicznej cena miedzi w krótkim czasie ulega gwałtownym wahaniom. W sytuacji ceny miedzi na granicy lub poniżej progu rentowności, prowadzenie inwestycji nie będzie możliwe, co w konsekwencji oznacza odprowadzanie wyższej kwoty podatku niż przed zmianami – pełny wskaźnik 1,00 zamiast 0,85 – co jeszcze bardziej pogrąży spółkę. Uwzględniając fakt funkcjonowania

59-101 Polkowice, Kaźmierzów 100
Tel. 76/ 748-40-71, e-mail: ksgrm.solidarnosc@gmail.com

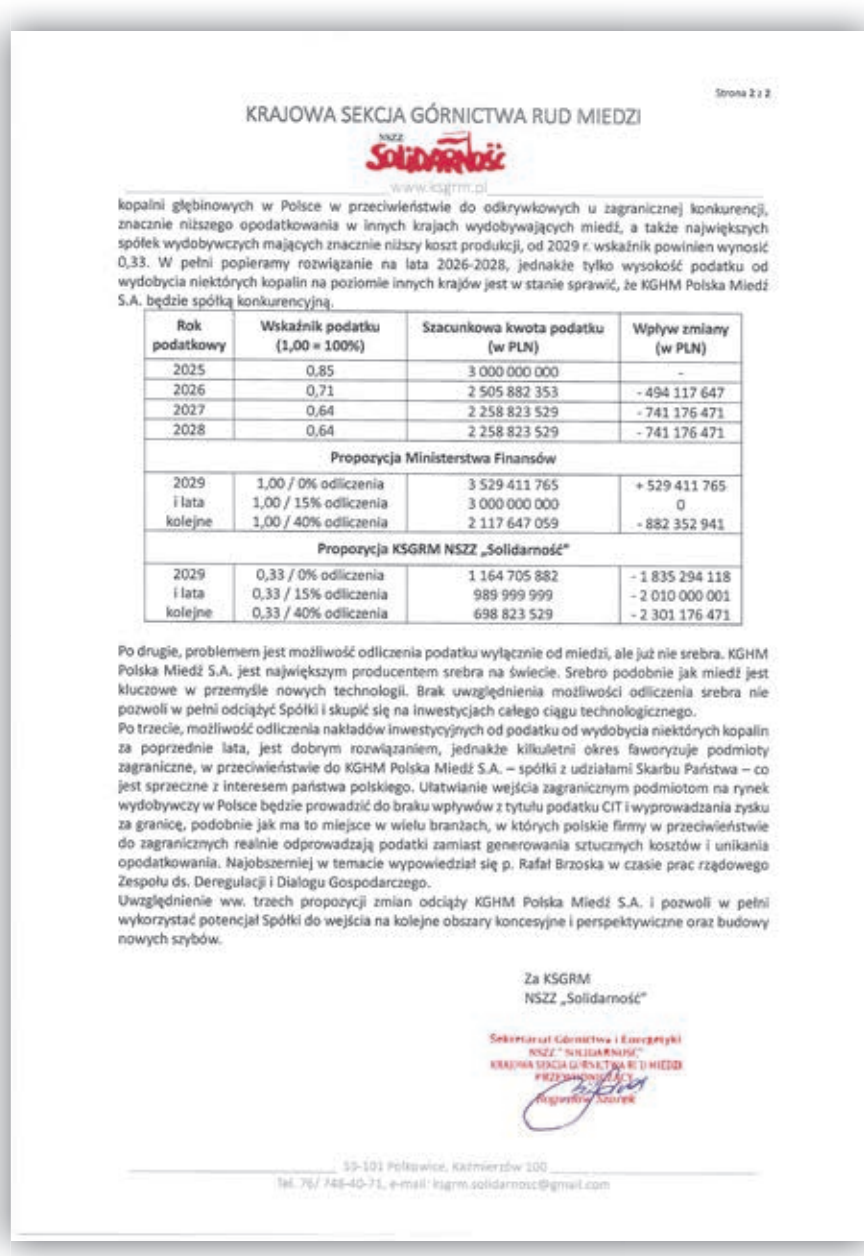

Strona 2 z 2

KRAJOWA SEKCJA GÓRNICTWA RUD MIEDZI

NSZZ Solidarność

www.ksgrm.pl

kopalni głębinowych w Polsce w przeciwieństwie do odkrywkowych u zagranicznej konkurencji, znacznie niższego opodatkowania w innych krajach wydobywających miedź, a także największych spółek wydobywczych mających znacznie niższy koszt produkcji, od 2029 r. wskaźnik powinien wynosić 0,33. W pełni popieramy rozwiązanie na lata 2026-2028, jednakże tylko wysokość podatku od wydobycia niektórych kopalin na poziomie innych krajów jest w stanie sprawić, że KGHM Polska Miedź S.A. będzie spółką konkurencyjną.

Rok podatkowy	Wskaźnik podatku (1,00 = 100%)	Szacunkowa kwota podatku (w PLN)	Wpływ zmiany (w PLN)
2025	0,85	3 000 000 000	-
2026	0,71	2 505 882 353	- 494 117 647
2027	0,64	2 258 823 529	- 741 176 471
2028	0,64	2 258 823 529	- 741 176 471
Propozycja Ministerstwa Finansów			
2029	1,00 / 0% odliczenia	3 529 411 765	+ 529 411 765
i lata	1,00 / 15% odliczenia	3 000 000 000	0
kolejne	1,00 / 40% odliczenia	2 117 647 059	- 882 352 941
Propozycja KSGRM NSZZ „Solidarność”			
2029	0,33 / 0% odliczenia	1 164 705 882	- 1 835 294 118
i lata	0,33 / 15% odliczenia	989 999 999	- 2 010 000 001
kolejne	0,33 / 40% odliczenia	698 823 529	- 2 301 176 471

Po drugie, problemem jest możliwość odliczenia podatku wyłącznie od miedzi, ale już nie srebra. KGHM Polska Miedź S.A. jest największym producentem srebra na świecie. Srebro podobnie jak miedź jest kluczowe w przemyśle nowych technologii. Brak uwzględnienia możliwości odliczenia srebra nie pozwoli w pełni odciążyć Spółki i skupić się na inwestycjach całego ciągu technologicznego.

Po trzecie, możliwość odliczenia nakładów inwestycyjnych od podatku od wydobycia niektórych kopalin za poprzednie lata, jest dobrym rozwiązaniem, jednakże kilkuletni okres faworyzuje podmioty zagraniczne, w przeciwieństwie do KGHM Polska Miedź S.A. – spółki z udziałami Skarbu Państwa – co jest sprzeczne z interesem państwa polskiego. Ułatwianie wejścia zagranicznym podmiotom na rynek wydobywczy w Polsce będzie prowadzić do braku wpływów z tytułu podatku CIT i wyprowadzania zysku za granicę, podobnie jak ma to miejsce w wielu branżach, w których polskie firmy w przeciwieństwie do zagranicznych realnie odprowadzają podatki zamiast generowania sztucznych kosztów i unikania opodatkowania. Najobszerniej w temacie wypowiedział się p. Rafał Brzoska w czasie prac rządowego Zespołu ds. Deregulacji i Dialogu Gospodarczego.

Uwzględnienie ww. trzech propozycji zmian odciąży KGHM Polska Miedź S.A. i pozwoli w pełni wykorzystać potencjał Spółki do wejścia na kolejne obszary koncesyjne i perspektywiczne oraz budowy nowych szybów.

Za KSGRM
NSZZ „Solidarność”

Sekretariat Górnictwa i Energetyki
NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”
KRAJOWA SEKCJA GÓRNICTWA RUD MIEDZI
PRZEWODNICZĄCY
Bogusław Szczyt

59-101 Polkowice, Kaźmierzów 100
Tel. 76/ 748-40-71, e-mail: ksgrm.solidarnosc@gmail.com

Solidarność w Mercedes-Benz Jawor walczy o prawa pracowników

- mimo utrudnień wybrano władze oraz dołączono do Krajowej Sekcji Przemysłu Motoryzacyjnego i Krajowego Sekretariatu Metalowców

Zarząd Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność" przeprowadził przed siedzibą Mercedes-Benz Manufacturing Poland w Jaworze akcję promocyjno-informacyjną skierowaną do pracowników zakładu. Celem wydarzenia było przedstawienie działalności nowo powstałej Organizacji Zakładowej NSZZ „Solidarność", zarejestrowanej w maju br., oraz zachęcenie do poznania praw pracowniczych i możliwości wsparcia oferowanego przez związek.

Mimo legalnego charakteru akcji, ochrona firmy próbowała uniemożliwić jej przeprowadzenie, wzywając policję. Funkcjonariusze potwierdzili jednak, że zgromadzenie jest zgodne z prawem. Wielu pracowników chętnie odbierało ulotki i deklaracje członkowskie, choć część odmawiała w obawie przed represjami.

Kilka dni później, 29 lipca 2025 r., Zarząd Regionu wydał stanowisko stanowczo protestujące przeciwko łamaniu praw związkowych w jaworskim zakładzie. Wskazano na sprzeczność między deklaracjami koncernu Mercedes-Benz o poszanowaniu praw pracowniczych, a realnymi działaniami kierownictwa w Jaworze, które utrudniają funkcjonowanie organizacji związkowej. Związek zażądał zaprzestania represji, zapewnienia warunków do pracy statutowej oraz dostępu do niezbędnych danych i infrastruktury.

Kulminacją sporu były wybory władz Organizacji Zakładowej NSZZ „Solidarność" 2 sierpnia 2025 r., które – z powodu zakazu ze strony pracodawcy – musiały odbyć się poza terenem firmy. Mimo blokad, zamknięcia parkingu, obecności ochrony, straży pożarnej i pogotowia z włączonymi sygnałami świetlnymi oraz nagrywania uczestników przez ochroniarzy – proces wyborczy został przeprowadzony prawidłowo i zakończył się sukcesem.

Przewodniczącym Komisji Zakładowej został Kamil Wieczorek, a w jej skład weszli: Andrzej Wiśniewski – zastępca przewodniczącego, Kinga Bałabuch – sekretarz, Regina Cichocka – skarbnik.

Do Komisji Rewizyjnej wybrano: Patryk Pleszka – przewodniczący, Barbara Raczoń, Jadwiga Stefanowicz.

Delegaci postanowili także o przystąpieniu Organizacji Zakładowej do Krajowej Sekcji Przemysłu Motoryzacyjnego NSZZ „Solidarność" oraz Krajowego Sekretariatu Metalowców NSZZ „Solidarność", wzmacniając tym samym pozycję związkowców w strukturach ogólnopolskich. Delegatem na Walne Zebranie Delegatów został również Kamil Wieczorek.

NSZZ „Solidarność" w Mercedes-Benz Jawor zapowiada dalszą walkę o pełne poszanowanie praw pracowniczych, dialog społeczny i przestrzeganie zarówno polskiego prawa, jak i wewnętrznych standardów etycznych koncernu.

STANOWISKO
Zarządu Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność"

z dnia 29 lipca 2025 roku

w sprawie łamania praw związkowych

w Mercedes-Benz Manufacturing Poland sp. z o.o. w Jaworze

Zarząd Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność" stanowczo protestuje przeciwko działaniom kierownictwa Mercedes-Benz Manufacturing Poland sp. z o.o. w Jaworze, które uderzają w legalnie działającą Organizację Zakładową NSZZ „Solidarność". Próby podważania jej statusu oraz utrudniania działalności naruszają prawo, zasady dialogu społecznego oraz normy, które koncern Mercedes-Benz oficjalnie zobowiązał się przestrzegać.

W dokumencie „Zasady odpowiedzialności społecznej i praw człowieka" Mercedes-Benz Group deklaruje, że uznaje prawo pracowników do tworzenia związków zawodowych, prowadzenia negocjacji zbiorowych i strajku oraz zobowiązuje się do neutralności wobec działalności związkowej. Niestety, działania kierownictwa zakładu w Jaworze pozostają w sprzeczności z tymi deklaracjami.

Domagamy się natychmiastowego zaprzestania naruszania praw związkowych Organizacji Zakładowej NSZZ „Solidarność" oraz zapewnienia jej warunków do swobodnego wykonywania działalności statutowej, w tym m.in. udostępnienia pomieszczenia i miejsca na tablicę informacyjną, przekazania dokumentów dotyczących warunków pracy, wynagrodzeń i funduszu socjalnego oraz umożliwienia przeprowadzenia wyborów władz statutowych Związku. Wzywamy kierownictwo firmy do poszanowania prawa, zasad dialogu i własnych standardów etycznych.

NSZZ „Solidarność" jest legalną i demokratyczną organizacją, działającą w interesie pracowników. Region Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność" będzie konsekwentnie bronił praw swoich członków i deklaruje pełne wsparcie dla Organizacji Zakładowej oraz gotowość podjęcia dalszych działań – również na poziomie ogólnopolskim.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO SEKRETARZ
Zarządu Regionu
Zagłębie Miedziowe
Aneta Mazur

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO SKARBNIK
Zarządu Regionu
Zagłębie Miedziowe
Marcin Sadowski

PRZEWODNICZĄCY
Zarządu Regionu
Zagłębie Miedziowe
Bartosz Budziak

Karol Nawrocki zaprzysiężony na

6 sierpnia 2025 roku Karol Nawrocki został zaprzysiężony na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Uroczystości rozpoczęły się od złożenia przysięgi przed udała się na Mszę Świętą w intencji Ojczyzny do Archikatedry św. Jana Chrzciciela.

W

zgro
z całe
była
Solid
dzio
mies
i prz
telski
Ko
lewsk

a Prezydenta RP

d Zgromadzeniem Narodowym w Sejmie. Następnie Para Prezydencka

Wyjątkowa atmosfera panowała wokół budynku parlamentu – przed Sejmem madziło się kilka tysięcy osób ej Polski. Wśród nich widoczna ponad 100-osobowa delegacja arności z regionu Zagłębia Miewego, a także liczni związkowcy, szkańcy różnych regionów edstawiciele środowisk obywaich.

olejnym etapem był Zamek Króki, gdzie nowy prezydent przyjął symboliczne zwierzchnictwo nad Orderem Orła Białego oraz Orderem Odrodzenia Polski, podkreślając rolę odznaczeń w polityce pamięci i budowaniu wspólnoty narodowej.

Karol Nawrocki w swoim pierwszym orędziu zwrócił się do Polaków z apelem o jedność narodową i współpracę ponad podziałami, deklarując wierność Konstytucji, obronę suwerenności i wspieranie rozwoju gospodarczego kraju. Zapowiedział inicjatywy na rzecz silnej, ambitnej Polski, powrotu do tradycyjnej formuły CPK i dalszej modernizacji armii. Podkreślił również wagę polityki prorodzinnej, rozwoju mieszkalnictwa, inwestycji infrastrukturalnych oraz niezależności państwa w ramach Unii Europejskiej.

W uroczystościach uczestniczyli przedstawiciele Solidarności, delegacja USA oraz licznie zgromadzeni rodacy. Prezydent zapewnił, że będzie reprezentował całe społeczeństwo, ponad partyjnymi interesami, i powoła Radę ds. Naprawy Ustroju Państwa.

Dzień zwieńczyło przejęcie zwierzchnictwa nad Siłami Zbrojnymi RP na placu Piłsudskiego oraz spotkanie z obywatelami w Pałacu Prezydenckim.

Karol Nawrocki, obejmując urząd głowy państwa, zaznaczył, że widzi w tym misję służenia społeczeństwu i budowania silnej, odpowiedzialnej, zjednoczonej Polski.

Fot: Marcin Żegliński Tysol, Wojciech Obremski

Delegacje „Solidarności" z Zagłębia Miedziowego na pogrzebie Jadwigi Morawieckiej

We Wrocławiu odbyły się uroczystości pogrzebowe śp. Jadwigi Morawieckiej, matki byłego premiera Mateusza Morawieckiego i żony śp. Kornela Morawieckiego. W ostatnim pożegnaniu wzięły udział liczne delegacje z całej Polski, w tym silna reprezentacja z Zagłębia Miedziowego.

Region godnie reprezentowali związkowcy z Zarządu Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność", Krajowej Sekcji Górnictwa Rud Miedzi NSZZ „Solidarność" i Regionalnej Sekcji Hutniczo-Przetwórczej Miedzi NSZZ „Solidarność", m.in. Marcin Kaczanowski, Mieczysław Krzywy, Wojciech Obremski i Szymon Paryż. Obecne też były poczty sztandarowe: Zarządu Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność", NSZZ „Solidarność" ZG Polkowice-Sieroszewice, NSZZ „Solidarność" ZG Rudna oraz NSZZ „Solidarność" ZG Lubin. Obecny był także sztandar Stowarzyszenia Opozycji Antykomunistycznej Zagłębia Miedziowego.

Delegacje oddały hołd zmarłej, podkreślając jej wkład w działalność opozycyjną w czasach PRL i wspieranie środowisk niepodległościowych. Jadwiga Morawiecka, podobnie jak jej mąż Kornel, pozostanie w pamięci mieszkańców regionu jako osoba wierna ideałom wolności i solidarności.

Sentymentalna Panna „S”

Znieść represje za przekonania…

W lipcu 1980 roku władzom państwowym wydawało się, że zgasiły płonące na Lubelszczyźnie zapałki, a pożar został zażegnany. Do tego stopnia, że I sekretarz KC PZPR Edward Gierek spędzał sobie wakacje na Krymie w ówczesnym ZSRR.

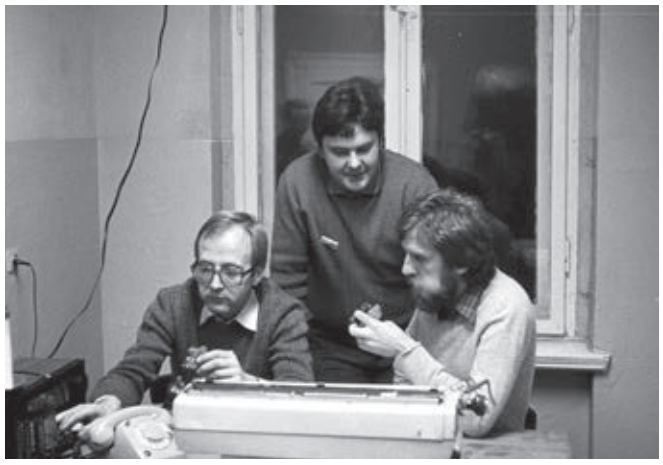

Kiedy zorientowano się, że zapałeczka nie tylko nie zgasła, ale płonie sobie w najlepsze w całym kraju, było już za późno.

Trzeba było podjąć rozmowy ze strajkującymi robotnikami. W Gdańsku powstał MKS,

17 sierpnia w Stoczni Gdańskiej sformułowano 21 postulatów, z którymi wystąpiono do władz.

Były wśród nich żądania: akceptacji niezależnych od partii i pracodawców wolnych związków zawodowych, zagwarantowanie prawa do strajku, przestrzegania zagwarantowanej w Konstytucji PRL wolności słowa, druku, publikacji, a tym samym nie represjonowania niezależnych wydawnictw oraz udostępniania środków masowego przekazu dla przedstawicieli wszystkich wyznań, zagwarantowania automatycznego wzrostu płac równolegle do wzrostu cen i spadku wartości pieniądza, wolnych sobót, wykształconej i kompetentnej kadry kierowniczej.

Rozmowy były długie i żmudne, ale zakończyły się podpisaniem porozumień w Szczecinie, Jastrzębiu, Katowicach i oczywiście tych najważniejszych w Gdańsku. Podpisanie Porozumień Gdańskich miało miejsce 31 VIII 1980 roku.

Odniesiono się w nich do wszystkich 21 postulatów.

Lech Wałęsa, który stał na czele strajku na jego zakończenie powiedział : „Mamy wreszcie niezależne samorządne związki zawodowe, mamy prawo do strajku, a następne prawa ustanowimy niedługo!”

Nie była w pełni w moim typie ale lubiłem to, że jest…

Zaczęły się dyskusje na temat struktury przyszłego związku. Koncepcje były dwie- albo zdecentralizowany ruch regionalnych związków zawodowych, za którą to koncepcją optowali nieugięcie doradcy Bronisław Geremek i Tadeusz Mazowiecki, albo jeden, silny związek zawodowy z władzami centralnymi, regionalnymi i zakładowymi - tę koncepcję zaproponowali robotnicy z Wrocławia z Karolem Modzelewskim na czele. Popierali ją gorąco Lech Kaczyński i Jan Olszewski.

We wrześniu do Gdańska zjechali delegaci tymczasowych struktur regionalnych i po burzliwych dyskusjach w projekcie uchwały zgłoszonej 17 września stwierdzono:

„Postanawiamy powołać ogólnopolski związek pod nazwą Niezależny Samorządny Związek Zawodowy +Solidarność+ i utworzyć Komisję Krajową Związku z siedzibą w Gdańsku. Terenem działania związku będzie obszar Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej”.

„Pełny statut nowej organizacji pisali m.in. trzej prawnicy związani z opozycją:

Jan Olszewski, a także Andrzej Stelmachowski i Wiesław Chrzanowski. Projekt składał się z ponad 40 punktów. Precyzował sprawy związane z działalnością, stanowił o zjazdach zwoływanych co dwa lata i wyborach władz. 22 września 1980 r. Krajowa Komisja Porozumiewawcza zatwierdziła dokument. A dwa dni później Wałęsa złożył statut NSZZ „Solidarność” w sądzie”.

Przepychanki z władzami trwały do listopada. Bez zgody związkowców sądy wpisywały do statutu przewodnią rolę PZPR, usuwały prawo do strajku.

W końcu, 10 listopada 1980 roku Sąd Najwyższy PRL zarejestrował NSZZ „Solidarność”.

Kolejnym etapem formowania się związku było wybranie władz.

„I Krajowy Zjazd Delegatów odbył się w dwóch turach (5-10 września i 26 września-7 października) w hali Olivia w Gdańsku – przerwa między nimi wynikała głównie z konieczności zatwierdzenia w regionach poprawek. W I KZD brało udział blisko 900 delegatów reprezentujących 42 organizacje regionalne związku. Najwięcej przedstawicieli miał Region Śląsko-Dąbrowski – 106, najmniej Nysa i Federacja Tarnobrzeska – po 2.”

To właśnie na zjeździe w hali Olivia zostało przyjęte przesłanie do ludzi pracy Europy Wschodniej: Delegaci zebrani w Gdańsku na I Zjeździe Delegatów Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” przesyłają robotnikom Albanii, Bułgarii, Czechosłowacji, Niemieckiej Republiki Demokratycznej, Rumunii, Węgier i wszystkich narodów Związku Radzieckiego – pozdrowienia i wyrazy poparcia.

Jako pierwszy, niezależny związek zawodowy w naszej powojennej historii głęboko czujemy wspólnotę naszych losów. Zapewniamy, że wbrew kłamstwom szerzonym w waszych krajach, jesteśmy autentyczną, 10-milionową organizacją pracowników, powołaną w wyniku robotniczych strajków. Naszym celem jest walka o poprawę bytu wszystkich ludzi pracy. Popieramy tych z was, którzy zdecydowali się wejść na trudną drogę walki o wolny ruch związkowy. Wierzymy, że już nie-

długo wasi i nasi przedstawiciele będą się mogli spotkać celem wymiany związkowych doświadczeń.

Pierwszym przewodniczącym NSZZ „ S" został Lech Wałęsa. pokonując Andrzeja Gwiazdę Mariana Jurczyka oraz Jana Rulewskiego.

trochę złośliwie ją nazwałem „Sentymentalna Panna S."

Solidarność to był jeden z najczęściej powtarzanych wyrazów podczas strajku. Solidarni ze stoczniowcami byli robotnicy z innych zakładów, stoczniowcy mogli zakończyć strajk, lecz tego nie zrobili, by wesprzeć mniejsze zakłady, solidarna ze strajkującymi robotnikami byli polscy rolnicy przybywający z żywnością.

„Solidarność" to również tytuł biuletynu wydawanego podczas strajku.

Było więc oczywiste, że słowo Solidarność musiało się znaleźć w nazwie związku i całego ruchu.

„Logo „Solidarności" to jeden z najbardziej rozpoznawalnych znaków na świecie. Znak powstał podczas strajku robotników w Stoczni Gdańskiej, prawdopodobnie po 20 sierpnia 1980 r".

„Inspiracją do stworzenia znaku były odręczne, malowane w sierpniu 1980 roku napisy i hasła na murach stoczni, fabryk i domów. Mówiły o tym, że strajki trwają, że robotnicy nie poddadzą się, wyrażały solidarność ze strajkującymi i dodawały otuchy. Znak przywodzi na myśl maszerujących ludzi, wspierających się wzajemnie.

Autorem znaku jest Jerzy Janiszewski, grafik i ilustrator ówcześnie mieszkający w Trójmieście."

… teraz szukam jej na mieście
i tęsknię za nią jak idiota
i choć surowo zabronione
maluję imię jej po płotach

13 XII 1981 roku władze PRL wprowadziły stan wojenny. Działalność Związku została zawieszona. 8 października 1982 roku NSZZ „S" został zdelegalizowany.

Solidarność działała niewiele ponad rok, ale jej legenda narodziła się błyskawicznie, a legendy nie można zabić.

Aresztowania, konfiskaty, zmuszanie do emigracji, porwania i tortury, wreszcie zabójstwa – to był chleb codzienny polskich patriotów w latach 80-tych.

Legenda jednak żyła.

„W 1983 r. ks. Jerzy Popiełuszko, kapelan „Solidarności", zorganizował I Pielgrzymkę Ludzi Pracy na Jasną Górę. Inicjatywa ta była aktem masowej mobilizacji Polaków w trudnym czasie łamania ich praw i godności. W ostatnią niedzielę września zgromadziło się wtedy przed Szczytem Jasnogórskim kilka tysięcy robotników. Podczas pielgrzymki Ksiądz Jerzy prowadził Drogę Krzyżową na wałach jasnogórskich. Mówił: „Tak trudno dziś zachować właściwą godność, kiedy człowiek jest poniewierany, kiedy staje się narzędziem pracy. Musimy być silni Tobą, Jezu Chryste, aby nie dać się uwieść tym, którzy chcą budować naszą Ojczyznę na tym, co ziemskie"."

To właśnie Kościół stał się opoką dla skołatanego robotniczego ludu. W 2005 roku Mateusz Wyrwich napisał książkę „Kapelani Solidarności" przypominając setki księży, zakonników będących opiekunami „Solidarności".

I piszę: „wracaj jak najprędzej,
wracaj najprędzej jak się da"…

W 1988 roku, najpierw w kwietniu, a potem w sierpniu, w całej Polsce wybuchły strajki. Władze zdecydowały się na rozmowy. Ich skutkiem była ponowna legalna działalność związku. Decyzje w tej kwestii podjął Sąd Wojewódzki w Warszawie w kwietniu 1989 roku.

W dniach 20–25 kwietnia – w gdańskiej hali Olivia odbył się II Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność". Na przewodniczącego wybrano Lecha Wałęsę.

W kolejnych wyborach przewodniczącymi NSZZ „ Solidarność" byli wybierani: Marian Krzaklewski, Janusz Śniadek, a obecnie naszym szefem jest Piotr Duda

…tylko trochę chyba żal nam
Że panna «S», choć znowu z nami, już nie jest tak sentymentalna
A może lepiej to i dla niej i dla tych, których z sobą ma…

Lata 90-te były trudnym okresem także dla Związku. „Solidarność" popierała przemiany polityczne i gospodarcze. Coraz wyraźniej jednak było widać, że ciężar tych reform ponoszą właśnie ludzie pracy. Likwidowano całe gałęzie przemysłu, nie zabezpieczano losu zwalnianych pracowników.

Organizacje związkowe nie mogły powstawać, związkowcy byli zwalniani z pracy, żądania układów zbiorowych przez niektórych pracodawców traktowane były jak obraza majestatu.

Wejście 'Solidarności" do Akcji Wyborczej Solidarność oceniane jest różnie, dlatego Związek przestał się angażować w bezpośrednią politykę. Obecnie wykorzystuje inne sposoby nacisku, działa w Radzie Dialogu Społecznego, organizuje demonstracje i w kraju w siedzibach władz UE, składa inicjatywy ustawodawcze, zbiera podpisy pod projektami ustaw czy referendum.

W 1994 roku NSZZ „S" złożyła ambitny projekt konstytucji RP.

A MY…

Nasz nieoceniony Redaktor Naczelny dostojnie rezyduje w swoim biurze i wydaje „Solidarność Zagłębia Miedziowego", zamawiając artykuły tu i ówdzie. Jednak był czas, gdy malował hasła na murach, przewoził podziemną prasę wtedy, gdy za takie działania można było stracić wolność albo i życie.

Nasz Redaktor Naczelny jest jednym z twórców „Solidarności" Zagłębia Miedziowego.

Zagłębie Miedzowe było częścią regionu Dolny Śląsk. „29 września 1990 roku delegaci na Walne Zebranie Delegatów NSZZ „Solidarność" Oddziału Wojewódzkiego w Legnicy podjęli decyzję o odłączeniu Oddziału od Regionu Dolny Śląsk i powołaniu Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność", obejmującego swoim zasięgiem obszar ówczesnego województwa legnickiego."

„Obecnie Region Zagłębie Miedziowe obejmuje swoim zasięgiem powiaty: głogowski, polkowicki, lubiński, złotoryjski, jaworski, legnicki (ziemski i grodzki), a tworzące go organizacje NSZZ „Solidarność" działają w ponad 300 zakładach pracy."

Przewodniczącym pierwszego Zarządu Regionu został Wojciech Lica. W późniejszym okresie funkcję tę pełnili: Jacek Swakoń, Tadeusz Tumilewicz, Bogdan Orłowski.

Od 2023 roku przewodniczącym jest Bartosz Budziak.

Jan Krzysztof Kellus a za nim Jacek Kaczmarski dali wyraz swemu zafascynowaniu

„Solidarnością":
lubiłem na nią patrzeć
Szczególnie kiedy w pierwszym akcie
w tej scenie z długowłosym chłopcem
i młodym w kasku robotnikiem-
-pisał Kellus

Niespodziewanie nam pomogli jej nowi wielbiciele młodzi
Wielbiący ją, jak starą gwiazdę co zamiast spadać - nagle wschodzi
I na ramionach ją ponieśli z tą siłą, której nam nie stało-dodał Kaczmarski

NSZZ „Solidarność" jest związkiem, ruchem, legendą. nie byłaby jednak tym wszystkim. gdyby nie ludzie pełni pasji, energii, ideowi i odważni.

Agnieszka Rurak-Żeleźny
Fot: Mirosław Frąckowiak, Ireneusz Pol, Henryk Nazarczuk

BIBLIOGRAFIA:
https://www.niedziela.pl/artykul/91979/nd/Z%C2%A0ludzmi-pracy-na-Jasnej-Gorze
https://dzieje.pl/aktualnosci/delegalizacja-nszz-solidarnosc
https://dzieje.pl/artykuly-historyczne/i-krajowy-zjazd-delegatow-nszz-solidarnosc-czyli-sejmik
https://www.solidarnosc.org.pl/legnica/o_regionie.html
https://www.solidarnosc.org.pl/o-nas/archiwum-kk/21-postulatow/

Wydawca: Zarząd Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność",
• 59-220 Legnica, ulica Fryderyka Skarbka 9, • telefon (076) 7210878, • e-mail: gazeta.legnica@solidarnosc.org.pl; • redaguje zespół, redaktor naczelny: Wojciech Obremski.

Ukochane miasto

Nie wiadomo na pewno, czy nazwa miasta wywodzi się od polskiego czasownika „lubić", jednak myśląc o tym, co wydarzyło się w Lubinie 43 lata temu, jaką skalę osiągnęły protesty, trudno oprzeć się wrażeniu, że jego mieszkańcy stanowili wspólnotę wzajemnie się wspierającą, a na pewno nie pozostawiającą bez odpowiedzi krzywdy, które wyrządzano jej członkom.

Złamane zobowiązania

31 VIII 1980 roku Międzyzakładowy Komitet Strajkowy i delegacja władz PRL podpisały Porozumienia Gdańskie. Władze zobowiązały się do realizacji 21 postulatów, do opracowywania nowych ustaw, transparentności w życiu politycznym i gospodarczym.

Przez drugą połowę roku 1980 i niemal cały rok 1981 komuniści nie tylko nie zrobili nic, by poprawić sytuację w kraju i zrealizować swoje zobowiązania, ale zajmowali się głównie potęgowaniem atmosfery chaosu, niepewności, zniesławianiem i prowokacjami wobec „Solidarności".

Ostatecznie wiemy, jak się to wszystko skończyło, I sekretarz KC PZPR, premier i szef MON w jednej osobie ogłosił 13 XII 1981 roku wprowadzenie „stanu wojennego na obszarze całego kraju."

Nie poddajemy się

Korzystając z najlepszych, sowieckich wzorców jeszcze w nocy z 12 na 13 grudnia zaczęły się aresztowania. „Została internowana większość członków legnickiego Zarządu Wojewódzkiego Oddziału Delegatury Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność" Dolny Śląsk."

Tymczasem „Solidarność" zeszła do podziemia, zaczął się czas konspiry.

Także w naszym okręgu już 15 XII utworzono nielegalny MKS NSZZ „Solidarność" w Legnicy.

„Między majem a lipcem 1982 r. doszło do konsolidacji struktur wydawniczych i kolportażowych Zagłębia Miedziowego i Legnicy. Utworzono Międzyzakładową Komisję Koordynacyjną (MKK) NSZZ „Solidarność" Województwa Legnickiego.„ „Do końca sierpnia 1982 r. działacze MKS w Legnicy wydawali kilka pism, m.in. „Na Bieżąco… Wojenny Serwis Informacyjny", „Solidarność Zagłębia Miedziowego" i „Skos"."

Nie zapominamy

„Z nami słońce prawdy, z nimi zdrady cień. Niepodległe kwiaty, niezniszczalny krzyż.

Huczą gabinety i imperium drży. Szydzi z generałów, nie lęka się wojska nielegalny naród, zakazana Polska!"

Podziemne struktury, nowe organizacje powstające z idei „Solidarności „wysuwały apele do władz o zwolnienie pozbawionych wolności działaczy opozycji, zniesienie rygorów stanu wojennego oraz podjęcie rozmów w sprawie ugody narodowej" Nie znajdowały one jednak odzewu. Przeciwnie potęgowano represje, pacyfikacje, konfiskaty związkowego mienia.

W tej sytuacji podziemne władze struktur dolnośląskich wezwały do obchodów pierwszej rocznicy podpisania Porozumień Sierpniowych.

Komunistyczne władze są gotowe zabijać

„Rządząca od 13 grudnia 1981 r. Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego dała Ministerstwu Spraw Wewnętrznych zielone światło na działania „łącznie z użyciem broni"."

Takie więc dyspozycje wydał komendant wojewódzki MO w Legnicy.

„Członkowie Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej i funkcjonariusze Rezerwowych Oddziałów MO byli wyposażeni w środki chemiczne, pałki i hełmy. Milicjanci otrzymali broń palną, głównie pistolety maszynowe Rak oraz dwa kbk-AK. Każdemu wydano po 90 sztuk amunicji."

ROCZNICA

Przez cały lipiec i sierpień podziemie kolportowało ulotki wzywające do obchodów rocznicy podpisania Porozumień Sierpniowych.

Lubin również szykował się do pokojowej manifestacji mającej odbyć się 31 VIII 1982 roku.

Uwolnić internowanych

Miejscem manifestacji był plac Wolności naprzeciw Ratusza. Pierwsi manifestanci zaczęli pojawiać się po godzinie 14.00 (koniec zmian w zakładach pracy). Ostatecznie na placu zebrało się ok. 2 tysiące osób. Naprzeciw nich stało 80 funkcjonariuszy Nieumundurowanych Odwodów MO (NOMO), ROMO, ORMO. Po jakimś czasie przybyły ciężarówki z uzbrojonymi ZOMO-wcami (Zmotoryzowane Odwody MO) z Legnicy.

Manifestanci wnosili hasła np.: „Znieść stan wojenny", śpiewali „Rotę", hymn, „Boże coś Polskę".

Pojawiła się także ciężarówka MO, z której przez głośnik wzywano do rozejścia się. Organizator manifestacji Stanisław Śnieg uznając, że celem manifestacji zostały osiągnięte, oraz nie chcąc dopuścić do konfrontacji, rozwiązał zgromadzenie.

Pacyfikacja

„Dowodzący MO wydali rozkaz do rzucania granatów z gazem łzawiącym, strzelania z broni maszynowej słowem brutalnego rozpędzenia „nielegalnego zbiegowiska".

Milicjanci nie tylko strzelali z broni maszynowej ale także wyrzutni RWGŁ-3. Zdarzały się przypadki, że uciekających celowo tratowano radiowozami."

„Ok. godz. 16. w rejonie ul. Kopernika od strzałów z broni maszynowej zginęli 26-letni robotnik „Elektromontażu" Mieczysław Poźniak (rana postrzałowa brzucha), 32-letni Andrzej Trajkowski, mechanik z Wrocławskiego Przedsiębiorstwa Instalacji Przemysłowych (rana postrzałowa głowy). 5 września w szpitalu zmarł 28-letni Michał Adamowicz (ciężko ranny 31 VIII elektryk z Zakładów Górniczych Lubin)

Co najmniej jedenaście osób: Henryk Huzarewicz, Ireneusz Lao, Kazimierz Rusin, Ryszard Stefanowicz, Edward Wertka, Brygida Wieczorek, Andrzej Dudziak, Szymon Stafiniak, Ryszard Tereszkiewicz, Mirosław Kwiatkowski i Mieczysław Chmielewski, odniosło rany. Po demonstracji milicja zatrzymała ponad 320 osób."

„Milicjanci strzelali z pistoletów maszynowych w stronę bezbronnych uciekających ludzi, ostrzeliwali klatki schodowe i piwnice budynków, w których schronili się demonstranci, wrzucali granaty łzawiące i hukowe przez otwarte okna do pomieszczeń przypadkowych mieszkań.

Funkcjonariusze dwóch plutonów ZOMO z Legnicy – a była to tylko część ze 197 funkcjonariuszy MO biorących udział w działaniach przeciwko demonstrantom – użyli tego dnia blisko 1000 sztuk amunicji ostrej kal. 7,62, a strzały w kierunku mieszkańców Lubina oddawane były z dalszych odległości, sięgających 100 metrów, zaś w jednym przypadku 500 metrów. Dane te obrazują skalę eskalacji."

„Pacyfikacja protestu w Lubinie trwała do godzin wieczornych. Wzburzeni śmiercią trzech osób i brutalnością milicji robotnicy Zagłębia Miedziowego i mieszkańcy Lubina protestowali jeszcze 1 i 2 września. W miejscach, gdzie znaleziono ofiary, składano kwiaty, palono znicze. Wielotysięczne tłumy uczestniczyły w pogrzebach ofiar. Grób Późniaka zdewastowali „nieznani sprawcy".

„Zbrodnia lubińska przyczyniła się do zintegrowania społeczeństwa Lubina i całego Zagłębia Miedziowego. W dniach 1-2 września, na ulicach protestowało już 20-30 tys. osób." – mówił w 2022 roku dr Marek Zawadka, dyrektor Muzeum Historycznego w Lubinie, autor książki o zbrodni lubińskiej.

Przez kolejne 10 dni Lubin pozostawał odcięty od reszty Polski. Kordon milicji, ZOMO zatrzymywał wszystkich próbujących dostać się do miasta.

„Od września 1982 r. komunistyczne władze zacierały ślady lubińskiej zbrodni. Wbrew obowiązującym regulaminom amunicji nie rozliczono bezpośrednio po użyciu broni, lecz po kilkunastu dniach. Broń, z której strzelano, wyeksportowano do Algierii."

Nim kurz przysypie marną pamięć, pochłonie nas historii mrok, powinno zostać powiedziane- był taki rok, 82 rok.

Agnieszka Rurak-Żeleźny
Fot. Krzysztof Raczkowiak

BIBLIOGRAFIA:

https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/214719,Nowe-fakty-w--sprawie-zbrodni-lubinskiej.html

https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/partia--omunistyczna/34903,Polowanie--na-ludzi-Zbrodnia-lubinska-31--sierpnia-1982-roku.html

https://dzieje.pl/wiadomosci/40--rocznica-zbrodni-lubinskiej